מי שהיה נשוי פרק עשירי כתובות צג.

מסורת הש"ס

ג) [ל"ל ממשים ממשים ומלה בין כו'. רש"ן], ב) [ל"ל במקום שמוחזק, ג) יסוד על זה ממלת כתרי"ס.

מוסף רש"י

עסיקין. עורכין לומר שלנו היה (ב"ק ס.) כמו (נדרים כו) המפקיע עמו (ב"מ יד.). **יכול לחזור בו.** ונשלם נתן מעות (שם יד.). **משהחזיק בה אין יכול לחזור בו.** ואפילו לא נתן מעות, שהקרקע נקנית במחזק והמעות על זה מלוה (שם). **חייתא דקטרי.** שק מלא קטרים (שם ט) ו[ר"ן שק קטורה מלא ריח (ב"ק ס).]. **מכי דיירא אמצרי.** מתקן נכולי הפרס ומנציסס (ב"מ יד.). **אפילו באחריות נמי.** לפילו קיבל אחריות עליו, דיש לומר הואיל וסופו לחזור עליו עכשיו נמי יחזור ויטלנה, לפילו הכי אינו יכול לחזור בו (ב"ק ס). **מהתוכר מעכב עליו** ולא מצי אמר הואיל וסופך להחזיר לי הדין עמך טוב טובך (ב"מ יד.). **דאמר ליה.** מוכר, **אחרי טירפך.** שמתנו לך כיד שכר טירפת שבדין נטלו ממך ונשלם לך (ב"ק ס.). כשיעמדון בדין ויכנו בדין ויכחוש לך הדיין שטר טוען עלי שבדין טרפוה ממך כשבירו, כך ונשלם לך, וכל כמה דלא עמדת בדין אינו יכול מכסו (ב"מ יד.).

תוספות רי"ד

לי עלוך: אמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות ויצאו עליה עסיקין עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו משהחזיק בה אינו יכול לחזור בו. פ"ט דא"ל חייתא דקטרא שברת וקבילת מאימתי מכי דייש אמצרי א"ד אפי' באחריות נמי דא"ל אחוי טירפך ואשלם לך מי' מדקאמר שמכר למשמעון מכר גמור עשה לו ומתקיים בכסף ובשטר או בקנין וכדין הקרקעות ה) דע"ד הא אם לא יצאו עליי ערעורין ורוצה לחזור בו א"י מפני שמכר גמור ובקנין עשה לו והאי חזקה דבעי' לאו לקיומי המכר דהא מקרים ועקי בלא חזקה אלא לחזקה כבר ידענו דין החזקה כדתנן בפ' ח"ה נעל גדר ופרץ כ"ש ה"ז חזקה ומאי בעי הכא מפני שחזקה זו כדי להראות לעולם שנכנסה לרשותו והוא שלו מ"מ אמרי' מכי דייש אמצרי שהלך בה לארכה ולרחבה כאדם שהולך ומבקר שדהו: **מאי'** מי שהיה נשוי ג' נשים ומת כתובתה של זו ק' ושל זו ר' ושל זו ג' מאות ואין שם אלא ק' חולקות בשוה היה שם מאתים של ק' נושלת ג' ושל ר' ושל ג' מאות ג' ג' של זהב. היה שם ג' מאות של ק' נושלת ג' ושל ר' ק' ושל ג' מאות ששה של זהב וכן שלשה שהטילו לכיס פחתו או הותירו כך הן חולקין. פי' מי שהיה לו ג' נשים שנחתמו כתובותיהן ביום א' דאי בזא"ז הקודמת בשטר קודמת בגבוי אין שם אלא ק' חולקין בשוה פי' שהרי כח שלשתן שוה בשיעבוד פנה וכלומר איכא פנה. היה שם ר' וכו' אין לבעלת פנה שיעבוד אלא בפנה אבל פנה שני אינו משועבד לשטרה אלא הוא משועבד לבעלת ר' ולבעלת ג' מאות והלכך הפנה הראשון חולקות בין שלשתן והפנה השני יחלוקו בין של ר' ושל ג' מאות ושל ק' נושלת ג'. וכגמרא מקשה תלתין ותלתא ותילתא הוא דאית לה א"ש בכותבת בעלת ר' לבעלת ק' דין הדברים אין לי עמך בפנה המשועבדת לך ולא

ה) נדרש דל"ל וכן מדקאמר עד שלא החזיק יכול לחזור בו אם יש עליו ערעורין אם לא יפתח וכו'. ו) נדרש דל"ל תף אנדרשה שמכר לו דכר שיטעו שלו שיש יכול לחזור בו.

עסיקין. עורכין: **עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו.** אם לא נתן מעות: **אין יכול לחזור בו.** שהקרקע נקנה במשוך כי ה"ל משך וקני ויש שממזיקין מיד ונותנין מעות ללמד זמן ומשהחזיק בה נמחייב המעות: **מיתיבי.** שק קטן: **דקיטרי.** מלא קטרים כדמי מחיטים כשק. כלומר נתרלנת **לאחד** מעותיך משפק: **לפי' באחריות נמי.** מכרה לו אינו יכול לחזור בו מחמת עסיקין ולא לחמרינן סוף סוף עליה הדר ואטרוחי דייני למה לן: **דא"ל אחוי טירפך.** שטר טירפת מנ"ל שכתבו לך שיצלה השדה מידך כדין ותחזור עלי לטרוף: **ואשלם לך.** וכל זמן שלא יצמח מידך לא תשלם שהרבה עוררין שאין זוכין כדין: **מתני' על זו מנה ועל זו מאתים כו'.** ושלשתן נחתמו ביום אחד דלמא בתלתא יומי הקודמת בשטר קודמת בגיבוי: **מוקמי בשוה.** שהרי כח שלשתן שוה בשעבוד מנה דכשולטו ליכא מנה: **היו שם מאתים.** אין לבעלת מנה שעבוד אלא במנה ראשון דלמא מכל במנה שני אין שעבוד לשטרה של מנה: **נושלת חמשים.** בגמרא פריך עלה: **שלש של זהב.** שלשה דינרי זהב וכל דינר זהב עשרים וחמשה דינרי כסף כדלמר בפ' ח"ה (ב"ק קיח:). **וכן שהטילו כיס.** מנה לשון משועבד לכולן והשני לבעלת מאתים והשלישי לבעלת שלש מאות והשלישי לבעלת מנה ומאות לבדה: **של מנה נושלת חמשים.** בגמ' פריך עלה: **ושל מאתים מנה.** בגמ' מפרק לה: **שפה של זהב.** הס מלה וחמשים זוז: **שהטילו לכיס.** מעות לקנות סחורה לשכר: **כך הן חולקין.** כל אחד ואחד נוטל בשכר והפסד לפי מעותיו: **גמ' תלתין ותלתא ותילתא הוא דאית ליה.** דהיינו שלים של מנה שהרי אין לה חלק במנה שני: **דין ודברים אין לי עמך במנה כשמעונך לך ולא יתמעט חלקך במשועבד לך ולא ימעטו חלקך בשכיעי חלכך היא ובעלת שלש מאות חולקות אותו: פשיטא לה.** בעלת שלש מאות לבעלת מאתים הא סליקא נפשין ליה מנה לבעלת מאתים: **מדין ודברים סליקא נפשאי.** לא נתני חלקי במאתים ומה שנשבחה לה בשלישותי גבתה שתאמר לי נשלה זו חלקך עמה ומלמעט חלקה במנה ונבר ידה לגבות חני המנה בשיעבוד ושיעבודך שוים. ואע"פ שיכולה בעלת ג' מאות לומר לבעלת ר' עד עכשיו הייתי נושלת במנה הא' ולהלן ולתלתא ולתילתא. ומנה השני ג' הרי תמנן ולתלתא ותילתא והשתא לא שקילנא אלא ע"ה ומ"ל להפסיד בסילוקך תפסיד את ולא אני אפ"ה כך מדה הדין נותנת כיון דלא נסחלקה מכל המנה אלא מלויה עם בעלת ק' הלכך של ק' נושלת ג' ושל ר' ושל ג' מאות חולקות ביניהן ק"נ ונושלת כל א' ואי ג' דינרי זהב שלכל דינר זהב הוא כ"ה דינרי כסף: **הי שם ג' מאות וכו'.** ומקשה של ר' מנה ע"ה הוא דאית לה פי' דהא אוקימנא שנחתכת בעלת ר' לבעלת ק' דין ודברים אין לי עמך בק' ולהלן המנה הא' בינה ובין ג' מאות בכמנה הנ' אין לה עסק לבעלת הר' והמנה הנ' הוא כלו של ג' מאות נמצא של מנה נושלת ג' במנה האחר נשארו ג' חולקת אותה עם ק"ן השניה של ר' ושל ג' מאות זו נושלת ע"ה חד ושל ר' ושל ג' ומנה הנ' הוא של ג' מאות ריש לה ד' דינרי זהב. א"ש בכותבת בעלת ג' מאות לבעלת ר' ולבעלת ק' דין ודברים אין לי עסקם בק'. פי' לא מתוקמא סיפא כמציעותא אלא סיפא מיתוקמא כשכתבה בעלת ג' מאות וכו' ובעלת ר' לא כתבה כלום הלכך מנה הא' חולקת בעלת ר' ובעלת ק' ומנה הב' חולקת בעלת ר' ובעלת ג' מאות. תניא זו משנת ר"ע ר"א אין אני רואה דבריו של ר"נ באלו אלא חולקות בשוה כתב ר"ח ז"ל וקס"ל דבהדיא הל' כר' וא"א להעמיד דבריו בזמן שיש שם ג' מאות חולקין בשוה ונושלת בשוה ק' ק' ובעלת ג' מאות ק' לפי שמד"ה לוקח כזה אלא העמדנו דברי ר' שאמר חולקין בשוה כל ק' וק' נושלות בשוה הלכך חולקין כלם לר' חלקים שוה ק' נושלת חלק א' ושל ר' ב' חלקים ושל ג' ג' חלקים כ"א נושלת לפי מעותי' עד שתפרע כ"א כתובתה וזה דין צדק וזהו שאמר אין אני רואה דבריו של ר"נ באלו בבבא דרישא ובבא מציעא

עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו. אומר ר"ת ולפי' נתן מעות וכגון שלא נכספה [ו]שכותבין את השטר ללא קנו עד שיכתוב את השטר וקמסמנו לן דיכול ומוכר לחזור בו דהואיל ומפקיד שטרו אינו מזלזל ממנו קל הדר ניה לפי' מי שפרע ליכא כדמוכח בהזהב (כ"מ דף מט:) גבי ההוא גברא דזבן ממרא מחבריה שמע דבעי למינסביה כי פרזק רופילא אתא לקמיה דרב חסדא ס"ל כדלך שמקנו מיכוה כשומרים כך מקנו מיכוה בלקוחות ולא קאמר ליה לאיצטי ליה לקנוטי מי שפרע כדלמר התם לעיכובא אחריתא משום דלא מיקנו מי שפרע ללא לוקוח וזולא והאי יכול מוכר דקאמר נמי גבי מנה התם וכדין הוא דהוה ליה למימר מוכר ללא לגא דקאמר סיפא אין יכול תנא נמי ריש"א יכול:

משהחזיק בה אין יכול לחזור בו. ואפילו למ"ד

יט א ב מיי' פ"ט מהל' מכירה הל' ג סוש"ע חו"מ סימן רכו סעיף ה:
כ ג ד מיי' פ"ז מהל' מכירה הל' ח ופ"ב מהלכות מלוה ולוה הל' ד ופ"ט שם הלכה ו סמג עשין סה טוש"ע חו"מ סימן לו סעיף יח וטוש"ע חו"מ סי' קד סעיף י (וכתב מלגם כיתר כל הסוגיא כשומקה ומלימה כנגורות):

תוספות רי"ד (המשך)

יתמצע חלקך בשבילי הלכך היא ובעלת ג' מאות חולקות אותו א"ה אימא סיפא ושל ר' ושל ג' מאות ג' ג' של זהב ותימא לה הא סליקא נפשך ממנה פי' ואין לך לחלוק אלא במנה ב' ומהדר משום דא"ל מדין ודברים הוא דסליקי נפשאי פי' לא נתתי לה חלקי בפחנה ומה שנבחה לא בשלישותי גבתה שתאמרי לי נשלה זו חלקך אני סלקתי עצמי מלריב עמה ומלמעט חלקה במנה וגברה ידה לגבות חני המנה בשיעבוד שטרה עכשיו אני באה לחלוק עמך בפחתר שלא סלקתי מלריב עמך ושיעבודי ושיעבודך שוים. ואע"פ שיכולה בעלת ג' מאות לומר לבעלת ר' עד עכשיו הייתי נושלת במנה הא' ולהלן ולתלתא. ומנה השני ג' הרי תמנן ולתלתא ותילתא והשתא לא שקילנא אלא ע"ה ומ"ל להפסיד בסילוקך תפסיד את ולא אני אפ"ה כך מדה הדין נותנת כיון דלא נסחלקה מכל המנה אלא מלויה עם בעלת ק' הלכך של ק' נושלת ג' ושל ר' ושל ג' מאות חולקות ביניהן ק"נ ונושלת כל א' ואי ג' דינרי זהב שלכל דינר זהב הוא כ"ה דינרי כסף: הי שם ג' מאות וכו' ומקשה של ר' מנה ע"ה הוא דאית לה פי' דהא אוקימנא שנחתכת בעלת ר' לבעלת ק' דין ודברים אין לי עמך בק' ולהלן המנה הא' בינה ובין ג' מאות בכמנה הנ' אין לה עסק לבעלת הר' והמנה הנ' הוא כלו של ג' מאות נמצא של מנה נושלת ג' במנה האחר נשארו ג' חולקת אותה עם ק"ן השניה של ר' ושל ג' מאות זו נושלת ע"ה חד ושל ר' ושל ג' ומנה הנ' הוא של ג' מאות ריש לה ד' דינרי זהב. א"ש בכותבת בעלת ג' מאות לבעלת ר' ולבעלת ק' דין ודברים אין לי עסקם בק'. פי' לא מתוקמא סיפא כמציעותא אלא סיפא מיתוקמא כשכתבה בעלת ג' מאות וכו' ובעלת ר' לא כתבה כלום הלכך מנה הא' חולקת בעלת ר' ובעלת ק' ומנה הב' חולקת בעלת ר' ובעלת ג' מאות. תניא זו משנת ר"נ ר"א אין אני רואה דבריו של ר"נ באלו אלא חולקות בשוה כתב ר"ח ז"ל וקס"ל דבהדיא הל' כר' וא"א להעמיד דבריו בזמן שיש שם ג' מאות חולקין בשוה ונושלת בשוה ק' ק' ובעלת ג' מאות ק' לפי שמד"ה לוקח כזה אלא העמדנו דברי ר' שאמר חולקין בשוה כל ק' וק' נושלות בשוה הלכך חולקין כלם לר' חלקים שוה ק' נושלת חלק א' ושל ר' ב' חלקים ושל ג' ג' חלקים כ"א נושלת לפי מעותי' עד שתפרע כ"א כתובתה וזה דין צדק וזהו שאמר אין אני רואה דבריו של ר"נ באלו בבבא דרישא ובבא מציעא

עסיקין [א]עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו משום דאמר מחזיק בה אינו יכול לחזור בו משום דאמר ליה חייתא דקיטרי סברת וקבילת ומאימת מחזיק בה מכי דייש אמצרי [ב]איכא דאמרי אפי' באחריות נמי דאמר ליה אחוי טירפך ואשלם לך: **מתני'** [ג]מי שהיה נשוי שלש נשים ומת כתובתה של זו מנה ושל זו מאתים ושל זו שלש מאות ואין שם אלא מנה חולקין בשוה היו שם מאתים של מנה נוטלת חמשים של מאתים ושל שלש מאות שלשה של זהב היו שם שלש מאות של מנה נוטלת חמשים ושל מאתים מנה ושל שלש מאות ששה של זהב וכן ג' שהטילו לכיס פיחתו או הותירו כך הן חולקין: **גמ'** של מנה נוטלת חמשים תלתין ותלתא ותילתא הוא דאית ליה אמר שמואל בכותבת בעלת מאתים לבעלת מנה דין ודברים אין לי עמך במנה אי הכי אימא סיפא של מאתים ושל שלש מאות שלש שלש של זהב תימא לה הא סלקת סהוא הכי זו מזקה וי"ל דהכי קאי ומאימת הוי מזקה היכא דייסיב כגר זוזי מאימת מהניא מזקה מכי דיים למלרי תע"ג דגריעא מעגל ונגדל הוי מזקה הואיל ואיכא כסף כדפי' וריב"ם מפרש שלאוכן מכר שדה לשמעון וקנה ממנו קנין גמור עד שלא החזיק בה אותה מזקה שתאמר גילוי דעת שלא יחזור בו יכול לחזור דכי היכי דתקנו רבנן שיהא אדם יכול לחזור בו כל זמן שעסוקין באותו ענין מפני שנדעת כן הוא קונה ומקנה שיחזור כל זמן שילכה כל זמן שעסוקין באותו ענין ה"ג דעתו לחזור בו אם יאמר עליה עסיקין קודם מזקה בגילוי דעתו משהחזיק בה אינו יכול לחזור בו ומאימת הוי מזקה פי' מאימת הוי ניה מזקה לאמרי גלי דעתיה קא מקנה בכל ענין מכי דיים למלרי נידע מה היא לריכה:

איבא דאמרי אפי' באחריות. לגיגעא קמא נחתכות לא להואיל ובאחריות זכין אית לן למימר שאין נדעתו לקנות אלא נכסים משופין מכל ערעור ואע"פ שהיה מחזיר לו לנסוף כשנזכר כדפרישית גבי שלא נאחריות דלא ניחא ליה לליקוי בדינא ודיינא: **תימא** הא סליקא **נפשך וכו'.** לא ידעתי למאי לא מסני כגון שכתבו בעלת שלש מאות ובעלת מאתים לבעלת מנה דין ודברים אין לנו עמך בעסיקים וממשה(ג): (לעיל) **וכן** שלשה **שהטילו** לכיס. לא הוי ממש דומיא דריש"א דהכא כל אחד נוטל לפי מעותיו ורבינו מנגחל פי' לתכנא בתריימא דקאי: **דאמרה** לה מדין ודברים **הוא דסליקי בו'.** לא ליתפרש ספיר בעמה דהא מילתא: **בכותבת** בעלת **שלש מאות.** לא ידע רבי מאי קמ"ל מתניתין:

רבי אומר **אין אני רואה דבריו של ר' נתן באלו אלא** חולקות בשוה. פי' ר"ת קו"ל בהא לכתא כרבי ואי אפשר להעמיד דבריו בזמן שיש שם שלש מאות חולקות בשוה בעלת מאה מאה ובעלת מאתים מאה ובעלת שלש מאות מאה לפי שמדת הדין נוקה בזה אלא העמידו דברי רבי שאמר שחולקות בשוה כל מנה ומנה נוטלת בשוה הלכך חולקין כל עזמן המת בשלשה חלקים של מנה נוטלת חלק אחד ושל מאתים שני חלקים ושל שלש מאות ג' חלקים כל אחת

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com